

DOLLE DINO'S: DIFFERENTIATIE 3^e LEERJAAR / GROEP 5

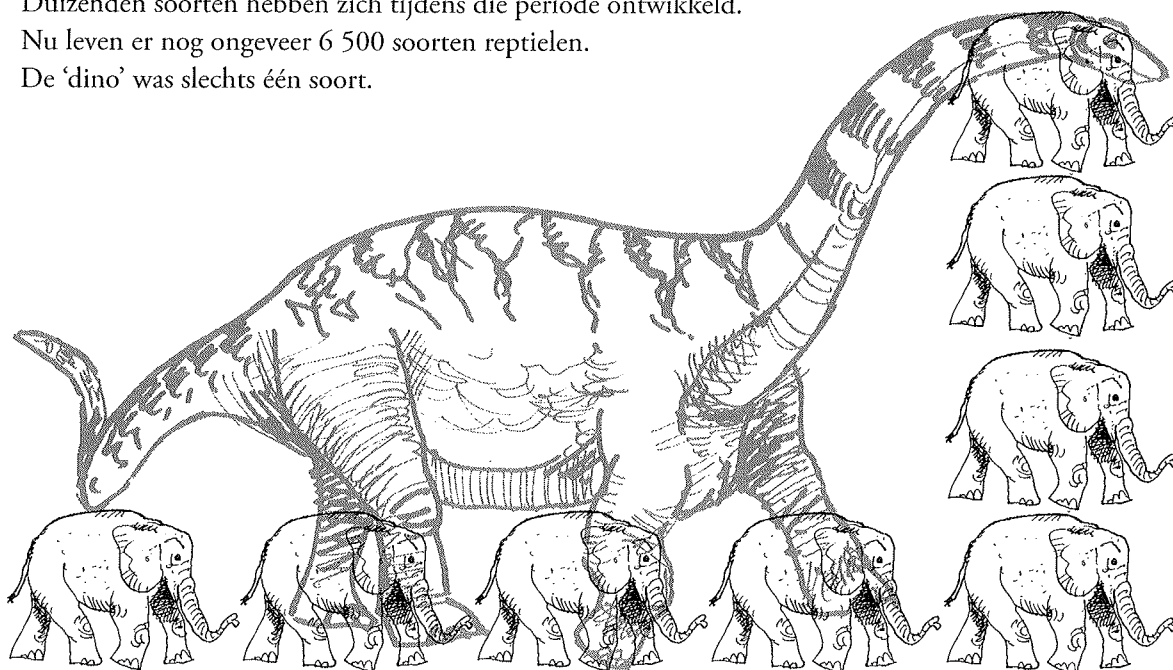
1. LANG, HEEL LANG GELEDEN LEEFDEN ER DINOSAURUSSEN

Lees elke zin aandachtig.

Probeer dan de vragen op te lossen.

Dinosaurussen waren reusachtige reptielen.
 Ze leefden heel, heel lang geleden.
 Miljoenen jaren voordat er mensen op aarde verschenen.
 Zelfs heel lang voordat er zoogdieren waren.
 De eerste reptielen doken 300 miljoen jaar geleden op.
 Duizenden soorten hebben zich tijdens die periode ontwikkeld.
 Nu leven er nog ongeveer 6 500 soorten reptielen.
 De 'dino' was slechts één soort.

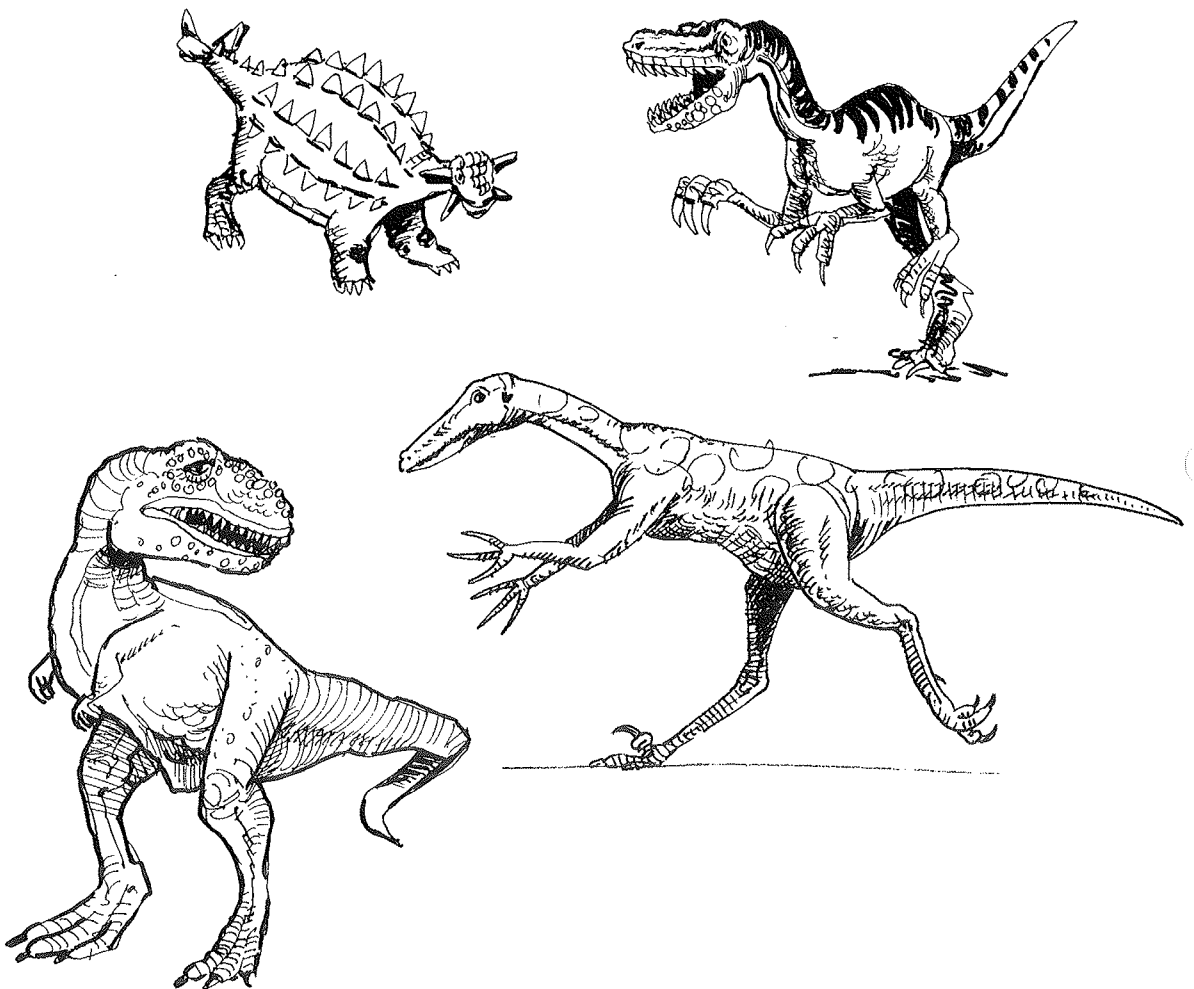

Dinosauriërs konden heel, heel groot worden.
 Het grootste skelet dat ooit gevonden werd, is wel 40 meter lang en 15 meter hoog.
 Dat is zo hoog als 4 olifanten op elkaar en net zo lang als 5 olifanten in een rij.
 De dinosaurussen, de grootste koudbloedige dieren ooit op aarde, zijn allang uitgestorven.
 Misschien wel omdat er een meteoriet op de aarde viel.
 Of werd het veel te koud en vonden ze niet genoeg voedsel?
 Dat weten we niet precies.

Kleinere reptielen bleven wel in leven.
 Hagedissen, slangen, wormhagedissen, brughagedissen, krokodillen, alligators en schildpadden zijn de sauriërs van vandaag.
 Reptielen zijn anders dan zoogdieren.
 De meeste reptielen leggen eieren op het land.
 De eieren hebben een kalkachtige of leerachtige schaal.
 Pythons broeden op hun eieren.
 Veelal broedt de zon de eieren uit in het warme zand of tussen de bladeren.

Reptielen ademen, net als zoogdieren, door hun longen.
 Daarom leven de meeste reptielen ook op het land en niet in het water.
 Hun huid is bedekt met schubben of hoornplaten.
 Slangen en wormen glijden verder op hun buik, maar de meeste reptielen hebben vier poten.
 De meeste reptielen eten vlees.
 Ze vangen een prooi en eten die helemaal op.

De mens en de meeste zoogdieren zijn warmbloedig.
 Binnenin hun lichaam moet het altijd voldoende warm zijn om alles goed te laten werken. Voel maar even in je mond, dan weet je hoe warm het binnenin je lichaam is.
 Om het zo warm te houden, hebben warmbloedigen heel wat voedsel nodig.
 De meeste reptielen zijn koudbloedig (Voel niet in de mond van een krokodil!).
 Zij hebben dus minder voedsel nodig omdat ze hun lichaam niet steeds warm moeten houden.
 Als het erg koud wordt, zijn ze traag en niet in staat snel weg te lopen of een prooi te vangen.
 Sommige reptielen houden daarom een winterslaap.

a. Vul de tabel in.

de meeste...	reptielen	zoogdieren
ademhaling	via longen
huid	met haren
voortplanting	levende jongen die melk drinken bij moeder
warm- of koudbloedig	warmbloedig
uitzicht	4 poten die zijwaarts staan waar- door een reptiel meer kruipt dan rent, of geen poten

b. De grootste dinosaurus was ongeveer meter hoog. Dat is ongeveer...

- zo hoog als een kerktoren
- zo hoog als een flat van 3 verdiepingen
- zo hoog als een bus
- zo hoog als een wolkenkrabber

c. Waar of niet waar?

De naam 'sauriër' betekent reptiel of hagedis:(dino = groot, reusachtig)

De dinosaurussen leefden 6 500 miljoen jaar geleden:

De meeste reptielen zijn planteneters:

De meeste reptielen leggen eieren:

De meeste reptielen broeden de eieren uit:

d. Mensen en de meeste zoogdieren zijn warmbloedig. Dit betekent...

- dat we nooit bevriezen
- dat ons bloed heel heet is, zo'n 100 °C.
- dat ons lichaam binnenin altijd ongeveer 37 °C moet zijn om goed te werken
- dat we heel vlug boos worden

e. Wat betekent het dat de meeste reptielen carnivoren zijn?

.....

.....

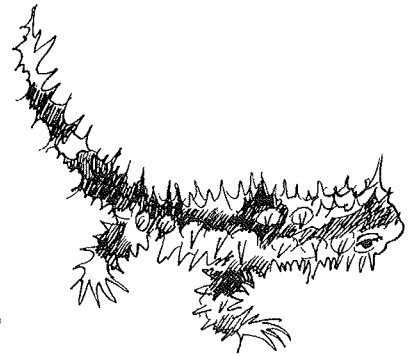
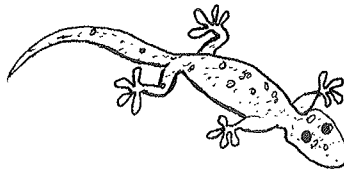
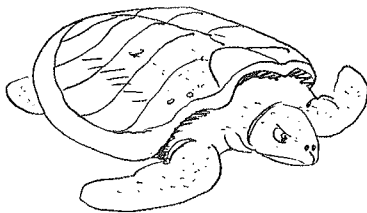
f. De dino's evolueerden wellicht van carnivoor naar herbivoor. Wat betekent herbivoor?

.....

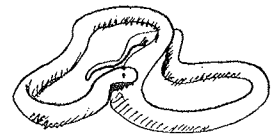
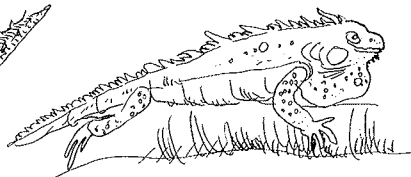
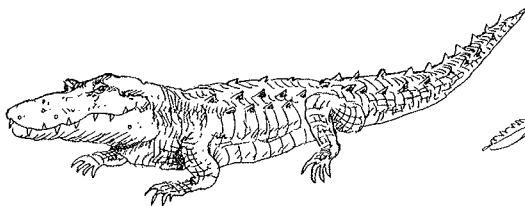
.....

g. Hieronder zie je enkele reptielen die er misschien wel griezelig uitzien, maar gelukkig niet zo groot zijn als de dinosaurussen. Probeer hun naam te vinden!

1. De **bergduivel** of moloch: deze 20 centimeter lange hagedis lijkt wel op een wandelende doornstruik. Hij leeft in de woestijn van Australië.
2. De **taipan** is een van de giftigste slangen ter wereld.
3. De **groene leguaan** is een forse hagedis met een zak onder zijn keel en een kam op zijn kop. Hij wordt ook wel boomkip genoemd. Hij kan rake klappen uitdelen met zijn stevige staart. Het is een planteneter.
4. De **gekko** dankt zijn naam aan de geluiden die hij maakt in de paartijd. Zijn vel is soepeler dan dat van andere hagedissen. Onder zijn pootjes heeft hij klevende gleufjes waarmee hij zelfs over de gladste oppervlakken kan lopen. Hij wordt zo'n 20 centimeter groot.
5. De **kaaiman** is familie van de alligator. Hij lijkt misschien nog wel het meest op een prehistorisch monster en ziet er gevaarlijk uit met een grote bek vol tanden.
6. De **warana** is familie van de zeeschildpadden.

.....

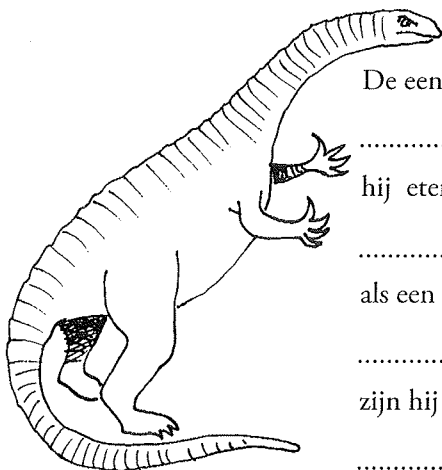
.....

2. AL GEHOORD VAN DE PLATEOSAURUS, DE STEGOSAURUS EN DE APATHOSAURUS?

a. Maak juiste zinnen met de gegeven woorden.

Begin de zinnen met een hoofdletter.

De een was Plateosaurus planteneter.

.....
 hij eten stond te Om op achterpoten zijn.

.....
 als een nek de hij Net giraf had lange.

.....
 zijn hij een duimklauw Aan had voorpoten.

.....
 Hij en bijna ongeveer was woog groot 675 kilogram vier meter.

.....

b. Maak van deze ja-nee vragen een mededelende zin.

Begin elke zin met een hoofdletter.

Heeft de Stegosaurus twee rijen driehoekige platen op zijn rug?

.....

Zijn deze stekels op zijn rug zo groot als het wiel van een wagen?

.....

Waren de stekels op de staart om zich te verdedigen?

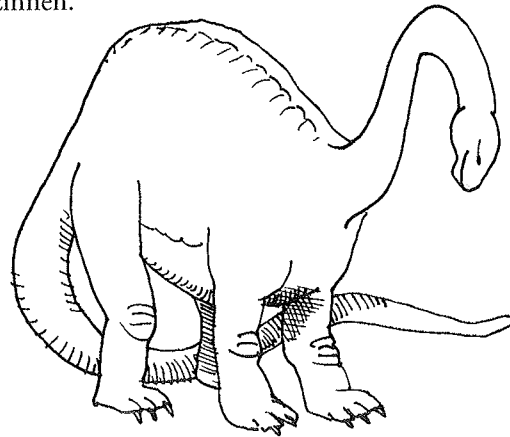
.....

Leefde de Stegosaurus in Noord-Amerika 150 miljoen jaar geleden?

.....

c. Maak nu zelf een ja-nee-vraag van deze zinnen.

Onderstreep ook de persoonsvorm.

De tanden van de Apatosaurus waren smal en klein zoals een kam.

.....

.....

Met die tanden kon hij bladeren van varens of twijgen afrukken.

.....

.....

Met 21 meter lengte is hij één van de grootste landdieren die ooit op aarde geleefd heeft.

.....

.....

d. Zoek het antwoord in de zinnen en kleur het juiste bolletje.

De Apatosaurus eet planten, maar hij bijt geen takjes af. Hij eet alleen maar de blaadjes. Hoe haalt hij die bladeren van de takken af?

- Hij bijt de blaadjes één voor één af van de varens en de bomen.
- Hij trekt de blaadjes af met zijn lange tong van 21 meter.
- Hij heeft spleetjes tussen zijn tanden waar het takje tussen glijdt. Zo trekt hij de blaadjes eraf.
- Hij houdt zijn ondertanden en boventanden dicht bij elkaar en rukt zo de blaadjes van de takken.

e. Wist je dat...

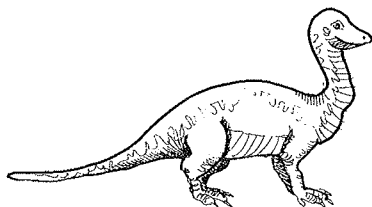
- ... Apatosaurus eigenlijk 'bedrieger' betekent? Hij 'bedroog' de wetenschappers die dachten dat hij een Brontosaurus was.
- ... de Apatosaurus kon zwemmen? Hij gebruikte zijn voorpoten en zijn staart om vooruit te komen terwijl hij zijn kop boven water hield.
- ... de Apatosaurus wel 8 meter hoog was. Zo kon hij blaadjes eten terwijl hij op zijn vier poten bleef staan.

3. IK WERK, DE DINO WERKT.

De tegenwoordige tijd of de nu-tijd

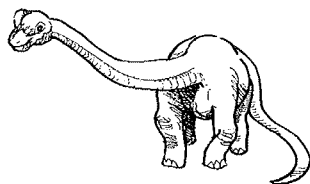
Vul de juiste persoonsvorm van het werkwoord in.

Als de Mussaurus uit het ei (kruipen)..... *kruipt*, is hij ongeveer 20 centimeter groot.

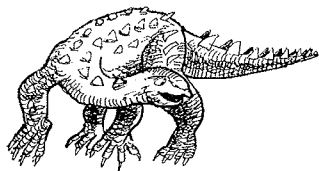
De wetenschapper (vermoeden)..... dat plantenetters met een lange nek wel 200 jaar oud werden.

In Berlijn (staan) het skelet van een Brachiosaurus. Het (zijn)..... ongeveer 22 meter lang (exact 21,8 meter) en 12 meter hoog (exact 11,7 meter) en daarmee het grootste skelet.

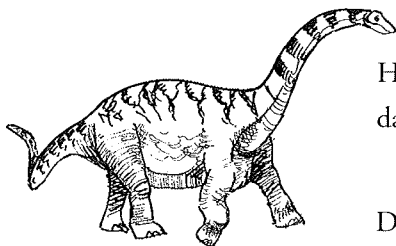
In New York (hebben) men een skelet van een Barosaurus.

De kop (hangen)..... bijna 17 meter (exact 16,5 meter) boven de grond.

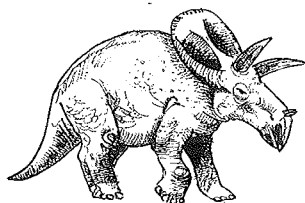
Ik (vinden)..... de kortste naam voor een dino echt schattig. Mijn volgende hond (noemen) ik zeker 'Minmi'.

De Ultrasaurus (kunnen)..... met zijn lange nek ruim 16 meter hoog (exact 16,5 meter) aan de blaadjes knabbelen.

Het skelet van de Seismosaurus (meten)..... meer dan 39 meter.

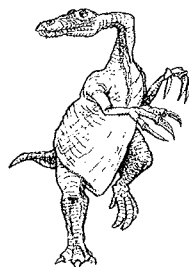
De Saichania uit Mongolië (beschermen)..... zijn rug en buik met een pantser. Hij (zijn)..... de best gepantserde dino.

De Torosaurus (hebben) de langste schedel.

Hij (zijn) bijna 3 meter (exact 2,70 meter).

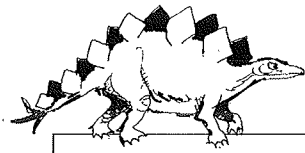
De Tyrannosaurus (scheuren)..... het vlees met zijn 15 centimeter grote tanden.

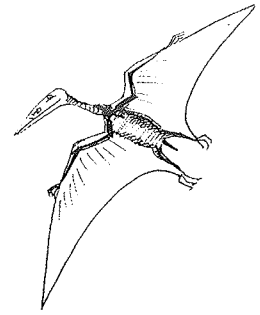
De Therizinosaurus (grijpen) zijn prooi met zijn 68 centimeter lange klauwen.

4. STERK DINO-REKENWERK

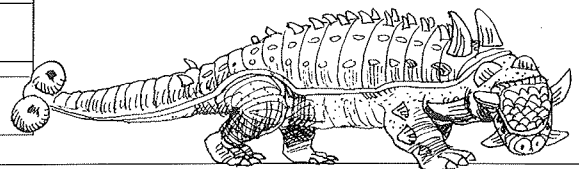

Vul aan met +, - en =						
7	+	8	=	20	-	5
20	...	4	...	12	...	4
100	...	45	...	30	...	25
25	...	30	...	45	...	100
1 000	...	400	...	300	...	300
670	...	300	...	250	...	120
340	...	300	...	28	...	12

Vul aan met > of < of =		
45 : 9	...	2 x 3
100 x 8	...	1000 - 200
70 x 2	...	80 + 59
90 + 66	...	100 + (7 x 8)
500 - 211	...	150 + 149

Vul aan met x, : en =						
2	...	6	...	3	...	4
3	...	3	...	3	...	27
81	...	9	...	3	...	3
20	...	5	...	3	...	300
100	...	4	...	5	...	5
700	...	20	...	5	...	7
4	...	(100	...	5)	...	5

Vul aan met > of < of =		
1/5 van 20	...	36 : 9
het dubbele van 8	...	de helft van 40
1/4 van 28	...	1/3 van 18
600 - 280	...	60 x 5
een vijfde van 20	...	een achtste van 40

5. HOE SNEL FIETST DE VELOCIRAPTOR?

In de volgende spreekwoorden, gezegden of zegswijzen staat de naam van een dinosaurius telkens in de plaats van een ander dier.

Vervang eerst de naam van de dinosaurius door de juiste dierennaam.

Zoek daarna de betekenis onderaan.

Schrijf tenslotte de letter van de verklaring in het passende vakje.

Kies uit en vul in:

vogel – kat – aap – ezel – paard – vis – kippen

1. Als de **Velociraptor** van huis is, dansen de muizen op tafel.

E	kat
----------	------------

2. Beter een Pterosauriër in de hand dan tien in de lucht.

.....
-------	-------

3 Met de Scutellosaurussen op stok gaan.

.....
-------	-------

4. Een Diplodocus stoot zich geen twee keer aan dezelfde steen.

.....
-------	-------

5. Nu komt de Triceratops uit de mouw.

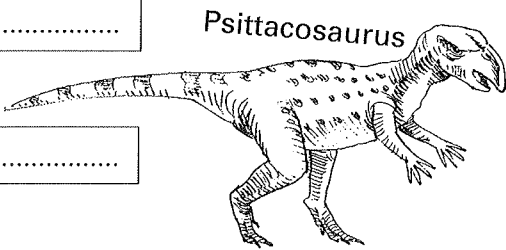
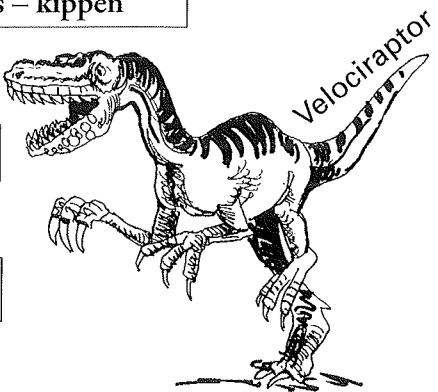
.....
-------	-------

6. Een gegeven Brachiosaurus mag je niet in de bek kijken.

.....
-------	-------

7. Hij is zo gezond als een Psittacosaurus.

.....
-------	-------

Spreekwoorden, gezegden of zegswijzen.

- A. Je bent beter af met een kleinigheid waarvan je zeker bent, dan een grote hoeveelheid waarvan je niet zeker bent.
- B. Je moet tevreden zijn met wat je krijgt. Verwacht er niet te veel van.
- C. Hij is heel gezond. Er scheelt hem echt niets.
- D. De waarheid wordt nu duidelijk.
- E. Als de juf of de meester weg is, maken de kinderen er een dolle boel van.**
- F. Wie slim is, maakt niet tweemaal dezelfde fout.
- G. Heel vroeg gaan slapen.

6. EEN DINO-WOORDRAADSEL

a. Zoek de enige echte Dyllophosaurus!

In dit woordrooster lijken veel dino's te zitten. Toch zit het woord DYLOPHOSAURUS er maar één keer correct geschreven in. Je moet horizontaal, verticaal en diagonaal op zoek gaan!

D	Y	L	O	P	O	S	A	U	R	U	S	R	Y
D	Y	L	O	P	H	O	S	O	U	R	U	S	D
P	Y	L	O	M	O	S	A	U	R	U	S	Y	Y
D	Y	L	O	P	H	O	P	A	U	R	U	S	L
A	O	K	O	O	V	E	L	O	C	O	R	A	O
D	Y	L	O	P	H	O	S	A	P	R	U	S	P
I	H	D	O	O	H	K	Y	H	Y	F	B	N	H
D	Y	L	O	P	H	O	O	S	A	U	R	I	O
Y	D	Y	O	L	P	S	S	U	A	R	U	S	S
L	Y	L	O	D	A	H	C	A	R	U	S	D	A
O	L	O	O	U	D	I	P	L	U	L	O	Y	U
P	O	P	R	T	Y	R	A	N	O	R	E	X	R
H	P	U	O	D	Y	L	O	P	H	O	U	S	I
O	M	O	O	Y	L	O	P	H	O	S	A	S	S

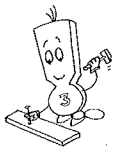
Wat moet ik doen?

.....

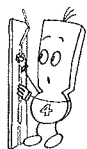
Hoe ga ik het doen?

- Ik staar naar het rooster totdat ik het zie.
- Ik schrap met potlood wat fout is.
- Ik zoek alvast een deel van het woord (bijvoorbeeld: dylopho of lophos of saurus).
Geef dat woorddeeltje een kleurtje.
- Ik tel hoeveel letters het woord heeft en schrap al de letters D die te ver naar rechts staan.

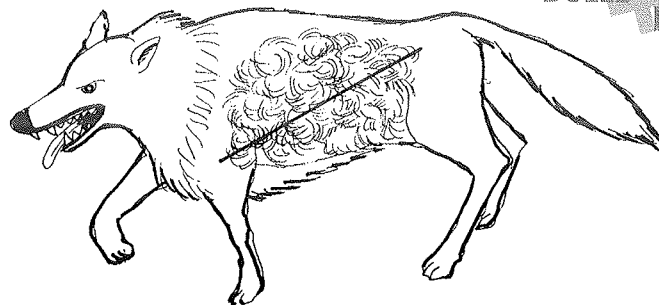
Ik doe het.

Ik doe het met dit Wedden dat ik het..... !

Ik controleer.

Heb ik echt het juiste woord Dyllophosaurus gevonden? Was mijn plan goed?
Ga ik het de volgende keer weer zo doen of kies ik een andere manier?

b. Zoek de juiste woorden!

Dit zijn de spelregels:

Zoek in elke rij telkens eerst een woord met 4 letters (bijvoorbeeld wolf), en dan ernaast een woord met 3 letters (bijvoorbeeld wol). Lees daarvoor de omschrijvingen die onder het rooster staan.

Het korte woord bevat alle letters van het langere woord, behalve één. De letter die je niet gebruikt, schrijf je in het grijze vakje (bijvoorbeeld f).

Je leest dan van boven naar onder de Latijnse naam voor een jagende vleeseter of een roofdier.

vb:	W	O	L	F	-	W	O	L	=	F
-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

1					-				=	
2					-				=	
3					-				=	
4					-				=	
5					-				=	
6					-				=	
7					-				=	
8					-				=	

1. Dat staat als een ... boven water. – slangachtige vis.
2. Niet recht – Een schaal, je kunt er eten in opdienen.
3. De kleur van citroen. – Ik ... geen ei, de dino wel!
4. Een ... papier – Hiermee speel en sport je.
5. Huiswerk, een klusje – een deel van een boom
6. Hierop leunt iemand die niet goed kan lopen. – korte kous
7. Voedsel voor de dieren – Is het nog ... of zijn we er bijna?
8. Slaginstrument – nachtvlinder.

De naam van de jagende vleeseter of roofdier is

7. FANTASIE IN HET HOOFD VAN TEKENAAR JEF GOEDEMÉ

Droom eens weg bij de film 'Jurassic Park' of bij de 'Flintstones'.

Wat klopt daar niet? Een jeep rijdt door het oerwoud, een dodelijk schot wordt afgevuurd, de holbewoners houden dino's als trouwe huisdieren...

Jef maakte onderstaande tekening over de aarde in de tijd van de dinosaurussen.

De grapjas verstopte er 12 fouten in. De fouten betreffen dingen die er niet thuishoren.

